23. Дадзены словы са значэннем прыкметы па прыналежнасці. Знайдзіце памылкова ўтвораныя прыметнікі.

1) вавёрчан; 2) гусіны; 3) змяяны; 4) мядзвяджы; 5) сарочы; 6) лісіны.

А) 1, 3, 5; **Б)** 1, 3, 4; **В)** 2, 5, 6; **Г)** 2, 4, 6; **Д)** 3, 4, 5.

24. Выберыце з прыведзеных словазлучэнняў сінонімы да слова ***неруш***.

1) няввораная зямля; 2) абмеркаванне твора; 3) гучная прамова; 4) дзікі лес; 5) грыбное месца; 6) знаёмая гульня.

А) 1, 4, 5; **Б)** 1, 3, 6; **В)** 2, 4, 5; **Г)** 3, 4, 5; **Д)** 1, 5, 6.

25. Якога слова не хапае ў сказе "*Паднімаючыся ад зямлі, сіняя густая … тушыла на небе ліловую яснасць*" (А.Асіпенка)?

А) хмара; **Б)** каламуць; **В)** смуга; **Г)** вада; **Д)** посцілка.

26. Вызначце старажытныя назвы галаўных убораў:

1) гарсэт; 2) каптур; 3) скуфейка; 4) сфалерыт; 5) андарак; 6) магерка.

А) 1, 2, 5; **Б)** 2, 3, 4; **В)** 2, 3, 6; **Г)** 3, 4, 5; **Д)** 1, 2, 6.

27. Які сэнс мае фразеалагічны зварот "чорная хата"?

А) абгарэлы будынак; **Б)** гасцінны пакой; **В)** спальня;
Г) кухня; **Д)** веранда.

28. З-за якой памылкі ў праграме для вылічальнай машыны ў 1962 годзе была ліквідавана касмічная ракета?

А) пунктуацыйнай; **Б)** арфаграфічнай; **В)** граматычнай;
Г) моўнай; **Д)** памылкі ў праграме не было.

29. Які раздзел мовазнаўства вывучае ўласныя імёны?

А) акцэнталогія; **Б)** графіка; **В)** лексікалогія;
Г) анамастыка; **Д)** дыялекталогія.

30. Хто стварыў штучную міжнародную мову эсперанта?

А) Стафан Баторыя; **Б)** Альбрэхт Дзюрэр;
В) Людвік Лазар Заменгаф; **Г)** Генрых Хрыстафоравіч Татур;
Д) Іаахім Ігнацый Юзаф Літавор Храптовіч.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3, РЗШ АПА («Буслік»).
тэл. (017) 232 80 31, 239 91 72; e-mail: kenguru_belarus@mail.ru
http://bak.academy.edu.by

Конкурс па беларускай мове
"БУСЛІК-2005"

Чацвер, 20 студзеня 2005 года

Заданне для вучняў 6-7 класаў

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання; складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна адказалі на пытанне;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку.

---

1. Са старажытных пісьмовых помнікаў вядома, што кожны горад здаўна меў свой герб. Які сімвал адлюстраваны на гербе Мінска?

А) рысь; **Б)** трохмачтавы карабель;
В) залатая пчала; **Г)** сярэбраны лук са стралой;
Д) жаночая постаць паміж двума анёламі.

2. Колькі разоў паўтараецца гук [р] у сказе *"рыбак Рыгор рыбачыў на рацэ"*?

А) 3; **Б)** 4; **В)** 5; **Г)** 6; **Д)** 7.

3. Вызначце галосныя літары: *1) а; 2) й; 3) і; 4) у; 5) ў; 6) о.*

А) 1, 2, 4, 6; **Б)** 2, 3, 5, 6; **В)** 1, 3, 5, 6; **Г)** 1, 2, 5, 6; **Д)** 1, 3, 4, 6.

4. Якія словы маюць аднолькавую колькасць гукаў?

1) хутка; 2) поўдзень; 3) насіць; 4) з'явы; 5) жыццё; 6) цікава.

А) 1, 2, 5; **Б)** 2, 4, 6; **В)** 1, 3, 4; **Г)** 3, 4, 5; **Д)** 1, 4, 6.

5. Якія з прыведзеных слоў з'яўляюцца назоўнікамі?

1) тры; 2) чацвёрка; 3) свой; 4) дзесьці; 5) двойка; 6) бэлька.

А) 1, 3, 5; **Б)** 2, 4, 6; **В)** 3, 5, 6; **Г)** 2, 5, 6; **Д)** 2, 3, 5.

6. Вызначце лішняе слова на тэму "*Будоўля*":

1) бульдозер; 2) прас; 3) падмурак; 4) грузавік; 5) цэгла.

А) 1; **Б)** 2; **В)** 3; **Г)** 4; **Д)** 5.

7. У якіх словах напішаце мяккі знак?

1) кас..ба; 2) дз..весце; 3)дз..мухаць; 4) дзес..ці; 5) дз..ве; 6) дз..веры.

А) 1, 3, 4; **Б)** 2, 4, 5; **В)** 3, 5, 6; **Г)** 1, 4, 6; **Д)** 2, 3, 6.

8. Вызначце, якія з прапанаваных назоўнікаў у беларускай мове ўжываюцца ў мужчынскім родзе, а ў рускай мове – у жаночым родзе:

1) мазоль; 2) каўнер; 3) воўк; 4) пыл; 5) цень; 6) сын; 7) стэп; 8) яблык.

А) 1, 4, 5, 7; **Б)** 2, 3, 5, 6; **В)** 3, 4, 5, 7; **Г)** 1, 2, 4, 7; **Д)** 2, 3, 5, 7.

9. Адгадайце вершаваную загадку С. Шах:

Таполі родная сястра,
з-пад нізу ліст бы з серабра,
Ледзь ветрык лёгкі набяжыць –
і чуйны ліст ужо дрыжыць.
Тут здагадацца і не дзіўна,
што дрэва гэтае …

А) сасна; **Б)** рабіна; **В)** асіна; **Г)** бяроза; **Д)** ліпа.

10. Што аб’ядноўвае асветнікаў Беларусі Ефрасінню Полацкую, Францыска Скарыну, Сімяона Полацкага? Выберыце правільныя адказы:

1) нарадзіліся ў Полацку; *2) з’яўляюцца першадрукарамі;*
3) любоў да кніг; *4) прага да ведаў;*
5) пачынальнікі рускай паэзіі; *6) па іх заказу быў зроблены крыж.*

А) 1, 2, 4; **Б)** 1, 3, 4; **В)** 2, 3, 5; **Г)** 2, 4, 6; **Д)** 3, 4, 5.

11. Расшыфруйце рэбусы і вызначце толькі птушак.

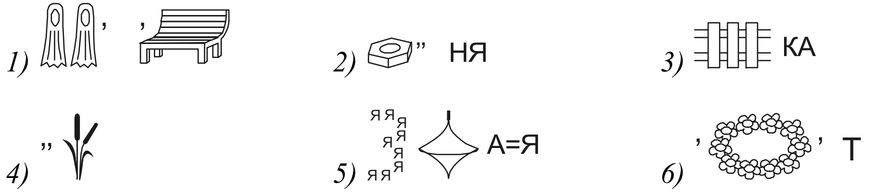

А) 1, 5; **Б)** 2, 6; **В)** 3, 6; **Г)** 2, 4; **Д)** 3, 5.

12. Дапоўніце прыказку “*менш гавары – ...*”.

А) хутчэй заснеш; **Б)** рана прачнешся; **В)** нічога не забудзеш;
Г) болей пачуеш; **Д)** больш пазяхай.

13. Літара ***д*** пішацца ў словах:

1) спа..чына; 2) пераплё..чык; 3) па..чарка;
4) вопра..ка; 5) кары..ца; 6) разве..чык.

А) 1, 3, 6; **Б)** 1, 4, 5; **В)** 2, 3, 6; **Г)** 2, 4, 5; **Д)** 3, 4, 6.

14. Падумайце, якія займеннікавыя звароты з прапанаваных ужываюцца толькі ў адмоўных сказах:

1) не хто іншы, як; 2) нішто іншае не; 3) ніхто іншы не; 4) не што іншае, як.

А) 1, 2; **Б)** 1, 3; **В)** 1, 4; **Г)** 2, 3; **Д)** 2, 4.

15. У якіх дзясловах напішацеканчатак ***-еце*** у 2-й асобе множнага ліку?

1) вез…; 2) сп…; 3) мы…; 4) прос…; 5) се…; 6) чыта… .

А) 1, 3, 5; **Б)** 2, 4, 6; **В)** 3, 4, 5; **Г)** 3, 5, 6; **Д)** 2, 5, 6.

16. У якіх словах ёсць марфалагічнае падваенне зычных?

1) збожжа; 2) адданы; 3) галлё; 4) рассыпаць; 5) смецце; 6) каменны.

А) 1, 2, 4; **Б)** 2, 3, 6; **В)** 2, 4, 5; **Г)** 3, 4, 6; **Д)** 1, 4, 5.

17. Якая птушка ў некаторых мясцовасцях Беларусі мае назву “*баравік*”?

А) бугай; **Б)** дзяркач; **В)** чорны бусел;
Г) жоўтая пліска; **Д)** сойка.

18. Калі правільна вызначыце парадак слоў у крыжаванцы, то ў выдзеленым вертыкальным радку прачытаеце псеўданім беларускага пісьменніка Міхала Сямёнавіча Кудзелькі.

1) Корбан; 2) Купала; 3) Танк; 4) Арлоў; 5) Бічэль.

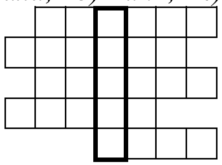

А) 2, 1, 5, 3, 4; **Б)** 3, 5, 1, 4, 2; **В)** 4, 1, 5, 3, 2;
Г) 5, 3, 4, 2, 1; **Д)** 5, 2, 1, 4, 3.

19. Ад якіх дзеясловаў нельга ўтварыць зваротныя?

1) сустракаць; 2) жыць; 3) выдумляць; 4) глядзець; 5)шыць; 6) дзьмуць.

А) 1, 3, 5; **Б)** 2, 3, 5; **В)** 3, 4, 5; **Г)** 2, 4, 6; **Д)** 3, 5, 6.

20. Каму з беларускіх пісьменнікаў належаць словы: *“Над усёй нашай краінай, наставіўшы белыя ветразі крылаў, плануюць буслы”*?

А) Б. Сачанку; **Б)** Я.Коласу; **В)** К. Чорнаму;
Г) У. Караткевічу; **Д)** І. Мележу.

21. Што называюць беларускім шоўкам?

А) атла́с; **Б)** шэрсць; **В)** пух; **Г)** лён; **Д)** каноплі.

22. Якое значэнне мае выраз “*на скорую руку*”?

А) мець многа часу; **Б)** ляжаць нерухома; **В)** многа гаварыць;
Г) даць штосьці другому; **Д)** паспешліва штосьці рабіць.